

NA-1765 Seat No. _____
**Diploma in Labour Laws &
Practice Examination**
April / May – 2003
B. I. R. Act, I. D. Act & P. F. Act : Paper – II

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : (૧) તમારા ઉત્તરોના સમર્થનમાં જરૂરી ઉદાહરણો ટાંકો.
(૨) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ ફેરફારની નોટિસ તેમજ ગેરકાયદેસર ફેરફાર અને તે સામેના ઉપાયો ૨૦
અંગેની B. I. R. Act અન્વયેની જોગવાઈઓ સવિસ્તર સમજાવો.

અથવા

૧ B. I. R. Act મુજબ કેટલા પ્રકારના સંઘો છે ? સંઘોની નોંધણી વિષયક ૨૦
જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો. નોંધાયેલ સંઘોના હકો અને જવાબદારીઓ જણાવો.

૨ સમજાવો : (ગમે તે બે) (B. I. R. Act અન્વયે) ૨૦

(અ) સ્થાયી હુકમો

(બ) મજૂર અદાલતની રચના અને તેનું કાર્યક્ષેત્ર

(ક) ઔદ્યોગિક અદાલતની રચના અને હકૂમત

(ડ) B. I. R. Actનો અમલ.

૩ I. D. Act હેઠળની હડતાળ અને તાળાબંધીવિષયક જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો. ૨૦

અથવા

૩ I. D. Act અન્વયે નીચેના સમજાવો : (ગમે તે બે) ૨૦

(અ) ઉદ્યોગની વ્યાખ્યા

(બ) લે-ઓફ વળતરની જોગવાઈઓ

(ક) છટકાની માટેની પૂર્વશરતો અને પ્રક્રિયા

(ડ) અયોગ્ય કામદાર આચરણ.

- ૪ I. D. Act અન્વયે ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) ૨૦
- (૧) તકરારોની લવાદને સ્વૈચ્છિક સોંપણી
- (૨) સમાધાનપંચની રચના અને સત્તાઓ, ફરજો વગેરે
- (૩) કામદારની વ્યાખ્યા
- (૪) કામબંધી (કારખાનાબંધી)
- (૫) વર્ક્સ કમિટી
- (૬) રાષ્ટ્રીય ન્યાયપંચો
- (૭) માલિક પાસેથી લેણી રકમની વસૂલાત.

- ૫ સમજાવો : (પી. એફ. એક્ટ મુજબ) ૨૦
- (અ) પી. એફ. એક્ટના ઉદ્દેશો.
- (બ) માલિક તથા કામદારોનો ફાળો.

અથવા

- ૫ સમજાવો : (પી. એફ. એક્ટ મુજબ) ૨૦
- (અ) નિરીક્ષકો.
- (બ) ફેમિલી પેન્શન યોજના.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Cite necessary illustrations in the support of your answers.

(2) All questions carry **equal** marks.

- 1 Explain the provisions of 'Notice of change', 'Illegal change' and remedies against it under B. I. R. Act. 20

OR

- 1 How many types of unions are under B. I. R. Act ? 20
Discuss the provisions for registration of unions and state the rights and liabilities of registered unions.

- 2** Explain under B. I. R. Act : (any **two**) **20**
- (a) Standing orders
 - (b) Constitution and jurisdiction of Labour Court
 - (c) Constitution and jurisdiction of Industrial Court
 - (d) Application of B. I. R. Act.

- 3** Discuss the provisions of 'Strike' and 'Lock-out' under I. D. Act. **20**

OR

- 3** Explain any **two** under I. D. Act : **20**
- (a) Definition of an 'Industry'.
 - (b) Provisions of Lay-off compensation
 - (c) Conditions precedent and procedure for Retrenchment
 - (d) Unfair labour practice.

- 4** Write short notes under I. D. Act : (any **four**) **20**
- (1) Voluntary reference of disputes to Arbitration
 - (2) Constitution, powers and duties of Conciliation Board
 - (3) Definition of 'workman'
 - (4) Closure
 - (5) Works committee
 - (6) National Industrial tribunals
 - (7) Recovery of money due from an employer.

- 5** Explain under P. F. Act : **20**
- (a) Objects of P. F. Act.
 - (b) Contributions of employer and employees.

OR

- 5** Explain under P. F. Act : **20**
- (a) Inspectors
 - (b) Family pension scheme.